

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ו' אלול תשפ"ג | דף היומי בבלי: קידושין י | דף הכולל: גיטין סז.
דף היומי בהלכה: מסימן קנ"ט אמצע סעיף ז' 'ואם הטביל' עד סעיף ח'.
מוסר: אהבת חסד - 'וגם מצוה זו' עד 'ומי שרגיל'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער האכזריות סוף שער האכזריות

כך, נותר האיש תלוי על בלימה, כשמתחתיו
תהום פעורה, ומעליו מצוק ששפתו 15 מטרים
מעליו. אין הוא יכול לעלות בכוחות עצמו, וכמובן
שאינו יכול לעזוב את השיח שמחזיק אותו
כעת בחיים. פצה האיש בזעקות 'הצילו'...

על הנס בהרי האלפים

אמהות ובנותיהן או סבתות עם נכדותיהן, המקבלות שבוע של זמן איכות מחבר ומקרב), מעדה לפתע הנערה ונפלה על הקרקע בצורה לא טובה. עד כמה לא טובה? הקרסול הסתובב בזווית מעוקמת, כך שלא מדובר היה בסתם נקע עליו ניתן להתגבר בעזרת התאוששות. הנערה הובהלה לבית חולים מקומי, שם נקבע כי עליה לעבור ניתוח לקיבוע הקרסול וגיבוסו.

את הנופש כמובן לא היה ניתן להמשיך. הנערה חזרה מבית החולים מגובסת ובלי יכולת ניידות. היהודים שמכירים את המקום, שכרו עבורה כסא גלגלים, עמו יצאה מבית החולים בחזרה לאתר הנופש במרומי ההרים. במקביל, אביה יצא מן הארץ כדי לסייע בהבאתה חזרה ארצה.

עד שמצא האב טיסה, ועד שהגיע למרומי ההר, חלפו כמעט יומיים. כאן המקום לציין כי כשאנו מדברים על "מרומי ההר", הכוונה להר המתנשא לרום של גובה 2,700 מטר מעל פני הים, והדרך אליו מתבצעת באמצעות כביש בעל נתיב אחד לכל כיוון, המתפתל בלא־פחות מ-30 פיתולים חדים ומשופעים, הדורשים מידה לא מבוטלת של אומץ (ושל אמונה ובטחון) כדי לנסוע בהם, הן כלפי מעלה ובמיוחד כלפי מטה. בשל פיתולי הדרך, והתהום הנפרשת בצידו של כל פיתול, הנסיעה מתחתית ההר על לפסגתו (וכן בדרך מטה), מתבצעת בזהירות, במתינות, באיטיות ובשימת־לב מירבית, ולכן אורכת כמעט שעה תמימה.

גיסים שלי, היקרים והחביבים, נפשו בהרי האלפים שבצרפת לא, הם לא היו היחידים. אדרבה, הם תיארו את המקום בו שהו כ"בני-ברק-של-צרפת-בתקופת-בין-הזמנים". כל האזור, בו ניתן לשכור דירות לנופש, היה מאוכלס בלא מעט חרדים, חלקם מן הארץ וחלקם מאזורים שונים בארופה, שהגיעו לפוש בהרים הגבוהים של האלפים הצרפתיים.

על אלה יש להוסיף משפחות רבות שהגיעו בקבוצות מאורגנות ששהו במלונות מסודרים - כך שבמעלה ההרים ניתן היה למצוא כל מה שיהודי צריך. החל ממניינים לאורך כל שעות היממה, מזון כשר וטרי (כולל באגטים טריים שנאפו במאפיה יהודית והועפלו לגובה ההר ונמכרו תמורת 50 סנט של רווח עבור היזם), וכלה בשאר מעשי חסד הנדרשים מעת לעת.

כך או כך, חזרו שני גיסי היקרים עם מעשה נס ופלא, על אודותיו דובר שם בהרי האלפים במהלך החופשה. איני יודע פרטים מדוייקים של אנשי המעשה וגם אם הייתי יודע כמובן אין שום סיבה לחשוף אותם; גם איני יודע את פרטיו המדוייקים של המעשה, כי כאמור הכל מפי השמועה: אבל גם מה שנשמע מפי השמועה, בהחלט מדהים ומפתיע.

ומעשה שהיה, כפי הנראה, בעיקרו כך היה:
באחד הטיולים שערכה נכדה צעירה עם סבתה (בכלל מתאפיינים הנופשוניים הללו בקבוצות משפחתיות הכוללות

כך, נותר האיש תלוי על בלימה, כשמתחתיו תהום פעורה, ומעליו מצוק ששפתו 15 מטרים מעליו. אין הוא יכול לעלות בכוחות עצמו, וכמובן שאינו יכול לעזוב את השיח שמחזיק אותו כעת בחיים, פשוטו כמשמעו.

פצח האיש בזעקות 'הצילו' רמות, מתוך תקווה שמאן־דהוא ישמע אותו. כמובן, לא רבים היו הסיכויים לכך באופן מציאותי, שהרי הכל חולפים במקום עם מכוניות ואוטובוסים סגורים וממוזגים. גם אלה הנעים באופניים, מן הסתם לא ישמעו קול ענות חלושה מעומק של 15 מטרים בתהום, שאיש אינו מעלה על דעתו שמישה ותלוי באמצע שיפועו.

כך, חלפו דקות ארוכות, כאשר האיש תלוי ומחזיק עצמו בשארית כוחותיו, וקורא לעזרה במלוא ריאותיו. ואז, במקרה שאינו אלא השגחה פרטית, חלף במקום אורח יהודי שנסע באיטיות עם מכוניתו, כשחלונותיו פתוחים. אוזניו קלטו זעקות חלושות מן התהום, והוא מיהר לעצור בצד הדרך. התקרב היהודי לשפת התהום כשאינו מבין האם אכן שמע את המציאות או שמא רק חלם או הזה; אך לתדהמתו העצומה, הבחין באיש התלוי על השיח ושואג לעזרה.

בשניות שלף האיש את מכשיר הטלפון, הזעיק עזרה - ומתנדבי 'הצלה' (כן, גם שם בהרים יש כמה אנשי חסד כאלה) מיהרו להגיע, תוך שהם מסתייעים באנשי חילוץ מקומיים. עד מהרה, חולץ האיש מן התהום וחזר לעמוד על קרקע מוצקה כשהוא בריא ושלם (ורק חלש ושרוט בכפות ידיו)

כך הסתיימה לה חופשה של הבת - שחזרה הביתה מגובסת, ושל האב שהגיע לחלצה, אך מצא עצמו מחולץ מתהום פעורה. בהחלט נס הראוי להתנוסס.

חסדי שמים באלפים!

(בנימין חניקיס מדור הערת אגב המודיע ה' באלול תשפ"ג)

ובכן, הגיע אבי־הנערה אל אתר הנופש, והחל להכין את כל הדברים לקראת הנסיעה עם ביתו אל שדה התעופה בדרכם חזרה לארץ. כל שנותר כעת היה, להחזיר את כסא הגלגלים שהושכר (או הושאל) מן המרכז המסחרי הנמצא קצת יותר למטה, מרחק של כ-10 דקות הליכה (או דקה נסיעה) מאתר הנופש הגבוה.

אין לי מושג מדוע ולמה, האב החליט לקחת את הכסא ולהחזירו רגלי אל מקום ההשכרה. כנראה שלא היה רכב זמין, או שהחליט לא להטריח; כך או כך, נטל האב את הכסא והחל לגלגלו לפניו בדרכו מטה בפיתולי ההר הנמרצים.

ואז, עלה במוחו רעיון.

כנראה שהיה האב צעיר ברוחו, ואולי גם בגילו. הוא הבחין במורד ההר המתפתל, הביט בכסא הגלגלים הריק אשר לפניו, וחיבר אחד־ועוד־אחד: במקום לגלגל את הכסא לפניו ולצעוד רגלי בעקבותיו, התיישב האב על כסא הגלגלים והחל לנוע יחד עמו... נסיעה מהירה.

אלא שהנסיעה המהירה הפכה למסוכנת. שיפוע ההר היה רב, הפיתולים היו רבים וחדים, ובצד נפרשה תהום עמוקה. האב איבד שליטה על כסא הגלגלים, החליק יחד עמו ו...נפל אל מעבר לתהום!

כן, האיש שישב בכסא הגלגלים, מצא את עצמו בתאוצה גוברת והולכת אל עבר פי התהום, ולא הצליח לעצור את הכסא, עד שנפל בתנופה אל מעבר לתהום!!

הוא צנח עם הכסא לתהום שעומקה 40 מטרים (!) אולם במהלך נפילתו התעשת האיש ושלח את ידיו בבעתה כדי לתפוס בשיחים או בזיזים שימנעו את נפילתו. בחסדי שמים, לאחר נפילה של 15 מטר, הצליח להחזיק שתי ידיו בשיח שבלט מן ההר, בעוד הכסא נשמט ממנו ומתרסק בתחתית התהום.

**"אבל בלב הוא חושב: חה, חה, חה, אני הרי
זוכר אותו מהישיבה, הוא היה מהעשרה
הפשוטים שבישיבה, רחמנות על מי שסגר אתו
עסקה, זה הרי מקח טעות מדאורייתא..."**

הגאון רבי חזקיהו יוסף קרלנשטיין שליט"א, על חובת הפרגון לזולת, ולהוסיף ריעות אמיתית - לא מהשפה ולחוץ

מבקש: האם אפשר לקבל מנה נוספת? מוגשת לו צלחת עם מרק עוף מהביל וקניידלאך, לפעמים גם שקדי מרק.

"משה, שמעת?" - ממשיכה הרעיה לספר לו: "החבר שלך מהשטיבל, עם החובות, זה שגר לא רחוק, פוטר מהעבודה. מסכנים! מה יהיה שם עם לחם וגבינה?"

כף המרק עולה ויורדת. ר' משה אוכל עם מצב רוח מרומם,

ר' משה חוזר לביתו אחרי יום עבודה. הגברת מגישה לו ירקות מתובלים, ובד בבד מספרת לו את החדשות:

"משה, בן דוד שלך, אבא לתשעה ילדים, חלקם פיצקלאך, ד' ישמור, הבדיקות אצלו לא מרנינות, ממש מפחיד..."

ור' משה? מלא אמונה כרימון: "רעיתי היקרה, הסירי דאגה מליבך, בורא עולם גדול, אין ממה לדאוג."

הוא ממשיך ללעוס ביס נוסף: א'מחיה! בקושי סיים, והוא

אוהבים, כמו שאמרו שאוכלין ושותין זה עם זה ודוקרין זה את זה
בחרבות שבלשונם. ועוונם זה יותר קשה מעוון שבגלוי".
המהרש"א לומד שמבחוץ הם נראים כאוהבים, שותים
ואוכלים זה עם זה (אולי מפעם לפעם 'דקירה' ו'עקיצה'), שמחים
זה עם זה, אבל עמוק עמוק בלב - לא מפרגנים לשני!

'שמחה' מהשפה ולחץ

החברותא מגיע ומספר בבוקר: "ידידי היקר, שמעת שר' יענקל
מהכולל קיבל משרה של מגיד שיעור?"
השומע, רץ אל ר' יעקב בצהרים: "מזל טוב! שמעתי ממש
היום כי בחרו אותך, ה' ירבה גמולך בתלמידים מקשיבים! תבורך
מפי עליון - כפול מליון!"
אבל בלב הוא חושב: "חה, חה, חה, אני הרי זוכר אותו
מהישיבה, הוא היה מהעשרה הפשוטים שבישיבה, רחמנות על
מי שסגר אתו עסקה, זה הרי מקח טעות מדאורייתא..."
ועוד מהחברותא: "שמעת? ר' שמחה סגר שידוך, ועוד איזה
שידוך! הקרן, הייחוס, גם הכסף גיוואלדיג!"
הוא פוגש את ר' שמחה: "מזל טוב, איזו שמחה! לא יאומן,
ברוך ד'. בעזרת ד' וודאי הבנין שיבנה יהיה גדול, ושיהיה לך מהם
שישים ריבוא צאצאים, שתהיה בחופת כולם!"
אבל בלב הוא חושב: "מסכנים המחותרים, לא מדמיינים איזו
סחורה הם קבלו. הם עוד יתבשרו על כך בהמשך..."
תאמר לי ר' צדיק, וכי זה על חשבונך? תפרגן לו! הרי על כך
כותב המהרש"א "אוכלים ושותים זה עם זה ונראים כאוהבים".
מגיעים לשמחות, מתחבקים, אבל בלב הייתה להם בעיה. שנאה.
הוא לא מסוגל לפרגן. אבוי.
הבן מספר לאבא בשעות הצהריים: "אבא, ראית את מוטי
השכן, מרחיב ובונה. בושח וחרפה. יש לו כבר 4.5 חדרים, בקושי
6 ילדים, ועכשיו יוצא עם 55 מטר נוספים. מעניין; מהיכן הכסף,
את מי הוא כבר שיחד שם בעירייה?"
רבונו של עולם! וכי זה על חשבונך? מה אכפת לך, שיבנה עד
אחרי הנילוס? תפרגן לו עם כל הלב ומעומק הלב!
(מוסף שבת קודש | יתד נאמן ה בתמוז תשפ"ג)

וכולו משדר בטחון בק-ל-ח: "רעייתי, קצת סבלנות, ומעט בטחון
בד'. וישועה קרובה לבוא".
במנה השלישית, הקינוח: "משה, שמעת? יעקב השכן ממולנו
זכה בלוטו. שני מליון במזומן" - - -
"מה!? אני בשוק..."

הכף מוטחת באכזבה בשולחן, מושפלת. "קחי ממני את
האוכל! קלקלת לי את התיאבון, הרסת לי את סוף הארוחה!..."

שנאת חנם - בלב פנימה

כלפי מה הדברים אמורים?

ישנה מחלוקת מעניינת בין הבבלי לירושלמי - מה חמור יותר.
האם ג' עבירות שדינן יהרג ואל יעבור, או חוסר רגישות של 'בן
אדם לחברו'. מסקנת הבבלי בגמרא (יומא דף ט') ש"בירה תוכיח"
- הבית עצמו יוכיח. בית ראשון הלא חזר להיבנות אף שסיבת
החורבן הייתה ג' עבירות, מאידך, הבית השני שסיבת חורבנו
הייתה חוסר רגישות בבין אדם לחברו - לא חזר, ועדיין כאלפיים
שנה אחרי החורבן הבית עדיין בשממונו, ומכאן שחומר 'בין אדם
לחברו' גרוע מג' עבירות! זו מסקנת הבבלי.

אבל בירושלמי מסכת יומא אמרו, שדנו בכך חכמי התורה
בא", שניים מהחכמים מסקנתם כחכמי בבל והראיה שלהם
שבירה תוכיח, וכנ"ל. אך מאידך, דעת רבי זעירא שהן שקולות,
העבירות שוות בחומרתן. ולדעתו אין ראיה מחורבן הבית, כי
אחרי בית ראשון הם חזרו בתשובה ולכן חזר הבית ונבנה, משא"כ
דורות האחרונים שלא עשו תשובה, ומחמת כך עדיין אנו בחורבנו.
ע"כ דברי הירושלמי.

רבינו המהרש"א שואל ותמה מאד: הא גופא קשיא, אם אכן
העבירות שקולות, כיצד קורה באמת שלא עושים תשובה? מה
היגיון שעל ג' עבירות הצליחו ועשו תשובה בכמה עשרות שנים
והבית נבנה בתפארתו, ועל בין אדם לחברו כבר אלפיים שנה
שאנחנו מדשדשים בחטא? אם העוונות שקולים - היכן אנחנו
תקועים?

מבאר המהרש"א, ודבריו נוקבים ויורדים לעמק השיטין:
"שהיתה להם שנאת חנם בלב, ולפנים (מבחוץ) כאילו

הדבר דומה לעני מרוד המתדפק על דלתי בית העשיר הגדול ומבקש ממנו 'נדבת ידו' כמה מליוני דולר...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על עבודת הימים האלו

תחת היגיעה והעבודה הקשה של הפרנסה - 'על המחיה ועל
הכלכלה' במשך ימות השנה שכאמור ממילא איננה מועלת

באלו הימים - ימי ההכנה לקראת יום הדין הגדול - יום בו
'תחתוך קצבה לכל בריותך', מן היושר לכל 'בר דעת' לדעת כי

שאומרים בחודש אלול בכל יום כמובא בפוסקים, יוסיפו לומר בכל יום ויום בחודש אלול את פרק קי"ט אשר כולו בקשות על רוחניות, תורה וקרבת ה', וזהו כוונת הזמן של חודש אלול להתקרב אל ה', ועלינו להשתדל לומר לכל הפחות פעם אחת בשבוע פרק זה.

וכן נמי תקנו לומר בכל יום את המזמור 'לדוד ה' אורי וישעי', וכתב ב'סידור האר"י - סידור ר' שבת' (סדר כוונת ר"ח אלול) וז"ל. כל האומר מזמור כ"ז 'לדוד ה' אורי וישעי' וכו' מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה ערב ובוקר דבר יום ביומו אזי הוא מובטח שמוציא שנותיו בטוב ויערב לו, ואפילו גזירה רעה כתובה על האדם מן השמים יכול לבטל, ומעביר מעליו כל המקטרגים ושטנים ומארי תריסין ומבטל מעליו כל גזרות קשות ורעות ויוצא בדימוס זכאין בדין, ועי"ז יכניע כל המקטרגים. כי מר"ח נפתחו י"ג מקורות מ"ג מכילין דרחמי והם מתגלין ומאירין למטה... ועי"ז אמירה זו אנו פועלין ומבטלין מעלינו הבי"ד של מעלה ומארי תריסין ומקטרגין - שאין להם רשות לקרב כלל לדון אותנו, אלא 'מלפניך' משפטינו יצא ואז יוצאין אנחנו זכאין בדין.

ובכמה קהילות נהגו לומר בכל יום בחודש אלול את פרק קמ"ג לפי שכתוב שם 'אל תבא במשפט את עבדך', וכמו כן יש אומרים פרק נ"א שהוא 'מזמור התשובה' (כלשונו של רבינו יונה בספר שערי תשובה שער הראשון אות לג). ובכלל, ישי קהילות הנוהגים לומר כל ספר התהלים בכל שבת קודש מימי אלול, ונהרא נהרא ופשטיה, זה הכלל חלילה לו לאדם לבטל את הזמן בשינה ותרדימה, אדרבא, יקום נא, ויזעק אל ה' אלוקיו - כל חד וחד לפי מנהגו וירווח לו.

מאמר נורא היה שגור בפי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

מאמר נורא היה שגור בפי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בכוחה הגדול של תפילה, כי הנה מצינו שחז"ל (ברכות לא). למדו כמה וכמה הלכות ב'הלכות תפילה' מתפילתה של חנה, ולכשנתבונן נראה כי חנה ניגשה לתפילתה בכל העוז והתעצומות, כי היא הייתה אשה עקרה שאינה בת בנים, ובבואה לבקש על הבן, החלה לבקש שיהא בנה הנולד לה 'שקול כמשה ואהרן', ומן הנראה היה לנו לומר על כך, וכי כן היא הדרך הראויה - דיין אם תוושעי בבן, מנין העוז לבקש 'כמשה ואהרן', ואינו דומה אלא לעני מרוד המתדפק על דלתי בית העשיר הגדול ומבקש ממנו 'נדבת ידו' כמה מליוני דולר... אלא כאן למדנו פרק נכבד ב'הלכות תפילה' כי אכן, כך היא דרכה של תפילה - ביד המתפלל להפוך ע"י את מצבו מבירא עמיקתא לאיגרא רמא. אף לדין ייאמר, אל תאמר, עברה עלי שנה בה היה מצב פרנסתי קשה, וכי"ב בבריאות, בנחת וכו' כיצד אבוא עתה לבקש בהשגות גדולות - דיי אם ישתנה מצבי לטוב, לא כן, אלא יגש בתפילתו לקראת שנה טובה ומתוקה, שנה של מהפיכות לטובה וברכה, אם אך יפתח פיו בתפילה כראוי יגיע לידי כך.

(באר הפרשה - כי תצא תשע"ט)

במאומה, עדיף לו להזיע ולהתייגע בזה החודש ב'ספר התהלים' ובתפילות, ובזה יקצור 'רווחים' נאים וגדולים למשך כל השנה הבעל"ט, ולא רק ב'פרנסה' הדברים אמורים, אלא בכל ענין וענין, פי כמה וכמה יפעל האדם אשר ישקיע כל מרצו כוחו ואונו בתפילות כראוי בימים אלו ויחסוך מעצמו טירחות ויגיעות יתירות במשך כל השנה הבעל"ט, וכלשונו של ה'טור' (סי' תקפא) 'וכל המוסיף לבקש רחמים זכות הוא לו'.

ואין לו לאדם אלא לעזוב את 'השגותיו' הקטנות, ויגש לקראת השנה הבאה בהשגות גדולות ורחבות. שהרי אין מעצור כביכול בידי בורא עולם להפוך את החולה - לבריא אולם, את העני המרוד - לעשיר מופלג, את הבן ה'יורד' (נושר ל"ע) - לצדיק וחסיד, את ה'תם שאינו יודע לשאול' - לחכם ופיקח, את הראש המתקשה בלימודיו - לראש פתוח המבין ומשכיל את כל הנלמד, את הממתין לזיווגו - לבעל המשפחה, את הממתין לזש"ק - להיות אב ואם. אין נדרש מהאדם אלא לפתוח פיו בתפילה הבאה מעמקי הלב וימלאו כל משאלות לבבו, וכלשון הפסוק (תהלים פא יא) 'הרחב פיך ואמלאהו'.

כתב ה'בן איש חי' (אדרת אליהו לך לך) על הפסוק הפרד נא מעלי, וז"ל, רמז לנ"א יום שיש מר"ח אלול עד הו"ר שהם ימים נוראים וקדושים ימי סליחה וכפרה, והם סימן ועזר לכל ימי השנה, שאם האדם יזהר וישמר באלו הימים מכל חטא בטוח הוא שיתגבר על יצרו כל ימי השנה כולה ולא ילכד ברשת היצר הרע, ואם באלו הימים לא ישמר כראוי אזי ילכד ברשת היצה"ר וקרוב הוא לחטוא הרבה בכל השנה, כי אלו הימים דוגמת הלב והמוח שבאדם שאם נזוקו הוא היזק כל הגוף ואם הם בריאים אזי יהיה כל הגוף בריא. וזהו שאמר הפרד נ"א מעלי, שלפחות תפרד ממני נ"א ימים הנזכרים ולא תחטיאני, ומה שאנכי שואל על נ"א ימים דוקא יען שהימים אלו הם עיקרי ימי השנה, שאם 'הימין' ר"ל שאם אלך לצד הטוב שהוא בימין אזי 'ואשמאילה' אותך שאכניע אותך ואניחך כשמאל נכנע ולא שתהיה מיומן בימין. 'ואם אשמאילה' ח"ו לחטוא באלו הימים, אזי 'ואימינה' אותך שיש חשש פן תתגבר בימות השנה, כי נ"א ימים אלו הם המבחן.

המהר"ם שפירא מלובלין זצוק"ל שלח פעם בחודש אלול מכתב

כתב הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע (הובא באבות הראש מבנו של הגר"ח פלאג'י, חלק נפש יתירה אות קפג) שג' זמנים מסוגלים ללמוד בספר תהלים - ואלו הם, בשבת קודש, ובימים טובים, בראשי חדשים, ולמעלה מהם בימי חודש אלול. והוא היה נותן בהם סימנים, כי פתח בפרק ראשון באשרי שהוא ר"ת אלול שבת ראש חודש יום טוב, ולכן אמרו בגמרא (ברכות י). כל פרשה שהייתה חביבה על דוד פתח בה באשרי וסיים בה באשרי.

המהר"ם שפירא מלובלין זצוק"ל שלח פעם בחודש אלול מכתב אל הרה"ג ר' דוד הלחמי זצ"ל (שהיה הגבאי בשיבת חכמי לובלין), שיורה לכל בני הישיבה, שמלבד עשרת פרקי תהלים

גיליתי כמה אני שונא בהם את הכל. כמה עיצבנה אותי הכיפה השחורה שלהם, הבגדים הכהים והכבדים בקיץ, שפת האידיש שלהם, הילדים עם הפאות הארוכות... הכל

הרב אורי זוהר זצ"ל על היום שגילה שאין ברירה וחייבים לשמור מצוות...

מיוחדת מאוד - כנשיכת חמור השוברת עצם. פחות מזה - נשיכת כלב גרידא - לא היתה מספקת.

אני זוכר עכשיו, איך משעמדתי על אי האפשרות לברוח מאמת התורה. גיליתי כמה אני שונא בהם את הכל. כמה עיצבנה אותי הכיפה השחורה שלהם שמבצבצת מתחת למגבעת, הבגדים הכהים והכבדים בקיץ, שפת האידיש שלהם, הילדים עם הפאות הארוכות... הכל.

אילו אפשר היה להיפטר מהם, להכניס אותם לאיזה גטו, שלא יטרידו אותנו, שלא יכניסו לכל תחום בחיינו את השבת שלהם, עם שמירת הקברים שלהם, ומלחמתם על הגוויות.

בקיצור. הם יוצרים מערכת שלמה שיציבותה, עוזה, החלטותיה ומסירות נפשם עליה, לא רק שאינה עומדת בשום יחס לשפיפותם, אלא היא מהווה הכרזת מלחמה תמידית על המערכת "הנורמלית" שלנו. את זה אנחנו רוצים לשבור ולרסק את האנטי תזה הבלתי פוסקת הזאת לכל פרט בחיינו ולהווייתנו ככלל. זהו הדבר שאותו רצה ר' עקיבא לנשוך כחמור המרסק ומשבר, נשיכת כלב לא מספקת כאן -

לכן, כשמתגלה איזה גנב או רמאי אמיתי בין הדוסים אנחנו קופצים עליו כמוצאי שלל רב: סוף סוף מתגלה הפרצוף האמיתי של כולכם, הכל בלוף. כל החכמה, והמצוות, והתורה, ואורח החיים ומסירות הנפש, הכל בלוף אחד גדול. זה רק מסווה למטרה האמיתית שלכם - לגנוב ולרמות ולשחד ולהשתמט מצה"ל ולזרוק אבנים, כולכם כאחד. איך אתם מעזים בכלל להתערב בפוליטיקה ולהגיד לנו דעות? תתעסקו בעניינים שלכם. תתפללו בתוך הכוכים שלכם ואל תתערבו לנו בחיים.

בקיצור יחד עם הזריחה הצורבת של ההכרה באמיתיות התורה וכנראה בגללה, התברר לי שאני אנטישמי, זה קצת הפריע לי. שאלתי את עצמי מניין לי כל האינפורמציות הנ"ל, שכל כך מובנות מאליהן אצלי.

התברר, שבעצם בעובדות בשטח, מעולם לא נתקלתי. מה שאני יודע הוא.. מה שכולם יודעים. ומאיפה כולם יודעים?... זה הרי "ברור" שזה ככה, לפחות ברובו. אחרת, למה כל העיתונים כותבים שזה ככה? גם למסקנה הזאת היה קצת צליל צורמני של אפליית מיעוט. בהבדל אחד: "שלהגן על זכויותיהם" של מיעוטים נרדפים שאין להם שום קשר אתם, זה סימפתי, אבל המיעוט הזה... זוכרתי שהסבא שלי ואביו, ואבי אביו כולם היו כמוהם...

מצאתי את עצמי נכנע, מחוסר ברירה, לעובדה שהתורה היא אמת בלתי יחסית. פשוט אי אפשר היה לייחס תופעה בלתי נדלית כזאת, למאמץ אנושי מאיזה סדר גודל ידוע. הברירה היחידה היתה לייחס אותה למקור אלוהי.

אותו יום שההכרה הזאת התבררה לי, היה בשבילי יום שחור. כי המסקנות מההכרה הזאת היו קשות מנשוא. מה, אני איהפך לדתי? פתאום התברר לי שאני שונא דתיים. את צורתם, את האידיש שלהם, את לבושם, את הפוליטיקות שלהם, את האבנים שהם זורקים, דווקא את האבנים הדתיות שנאתי. האבנים הסוציאליות של שכונת התקווה לא מרגיזות כל כך, גם לא הפוליטיקות של מפא"י, דווקא של אלה ה"סבונים". איך הם בכלל מעזים עם המצוות שלהם, והכפיה הדתית, והצורה שלהם. והכספים, ובכלל..

אולי כדאי להקדיש כמה מילים לשנאה. אני מעיד על עצמי שעד לרגע הזה לא ידעתי שאני שונא דתיים. להפך, בוויכוחים בעבר, בהיותי עדיין חילוני, לא הבנתי אף פעם למה מגדירים משא ומתן פוליטי של המפלגות הדתיות ככפיה דתית". אף אחד לא העלה על דעתו לכנות למשל את הסחיטה הפוליטית כלכלית של מפלגות ההתיישבות העובדת לטובת קיבוציהן, כ"כפיה סוציאליסטית". כחילוני לא הבנתי מה ההבדל בין תשלום כספי פוליטי שהולך לטובת ישיבות ללימוד תורה, לבין תשלום כספי פוליטי, שהולך לסובסידיות מנופחות עד להתפקע, לקיבוצים שליד הקדרה?! למה זה כפיה וזה לא?!

אני מספר זאת, כדי להוכיח שהסיבות לשנאת יהודים שומרי מצוות הן כנראה עמוקות. גם מי שבדרך כלל לא חש שנאה מיוחדת כלפיהם, בתנאים מסוימים ירגיש נגדם גל גואה של איבה תהומית.

"תניא, אמר ר' עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי, מי יתן לי תלמיד חכם ואשכנו כחמור. אמרו לו תלמידי, רבי אמור ככלב, אמר להם זה נושך ושובר העצם וזה נושך ולא שובר העצם". שתי עובדות מתבלטות מיד בגמרא הזאת. הראשונה: ר' עקיבא, שהגיע למדרגת תלמיד חכם שמעטים זכו לה, מעיד על עצמו שלפני כן שנא שנאה עמוקה לתלמידי חכמים.

פירוש הדבר הוא שהשנאה הזאת אינה תלויה באופיו של השונא, או בתנאים מקריים משתנים, אלא במעמדו הבחירתי של האדם. והעובדה השניה: שהשנאה הזאת מתוארת בצורה

עצם העמידה בתפילה נראתה כמשפילה. אנו רגילים לראות את עצמנו כיצורים עצמאיים. סיפוק כל צרכינו תלוי רק בנו עצמנו לפתע, ליישם למעשה את ההכרה שקיומך תלוי ברצון הבורא ובחסדיו... זה היה משונה ביותר, כאילו נקודת הכובד של קיומך הועתקה אל מחוץ לך.

הייתי מתחיל כל תפילה בהקדמה בערך בלשון זו: אני פונה אליך עכשיו ריבונו של עולם, ועצם פנייתי והתואר שבו אני מכנה אותה מוזרים לי ביותר. אני נראה בעיני עצמי כאדם שעומד ומדבר אל הקיר, רק שכלי יודע שאין ברירה, וצריך להודות במציאותך. אבל שום חלק אחר שבי לא משתתף בידיעה הזאת. אבל אני גם יודע שבהכרח אין דבר נסתר ממך, כולל דברי אלה ומחשבותי. אם כך אתה ודאי יודע שכוונתי אינה אחרת אלא להשתדל לעשות את רצונך. פשוט כי אין ברירה, כי מוכרחים. כי זו האמת, ובכך זהו מצבי וכל מה שאני יכול לעשות הוא לבקשך שתפתח את לבי כדי שאבין...

בכוונה אני רוצה לתאר את צעדי שלי וצעדי משפחתי אל תוך עולם המצוות, כשם שאיני רוצה לספר על חיינו הפרטיים שנשתנו מיסודם. נכון! גילינו מה פירוש כבוד לזולת וחסד. ראינו לנגד עינינו איך הילדים משתנים לבני אדם בעלי אחריות והתנהגות מוסרית, לא מתוך כפיה מסגרתית, אלא מתוך פנימיותם הם. וזה, בלי לאבד את שמחת נעוריהם כלל. גם ברור לנו לחלוטין שכל הדברים האלה הם תוצאה בלתי נמנעת מחיי תורה ומצוות. ובכל זאת איני רוצה להעלות כל זה, והסיבה פשוטה: גם אם תיאורטית, יכול היה להיווצר מצב הפוך, שחיינו ח"ו היו קודרים ואומללים, אין בין זה לבין תקפות אמיתיות התורה ולא כלום.

לא משום שחיי שומרי מצוות הם כל כך טובים, עלינו לבחור בהם, אלא משום שהם אמת (להוציא כל ספק מהלב - מעולם לא חיינו כל כך בטוב, כמו חיינו הנוכחיים בתורה ובמצוות. ויחד עם זה, אלמלא ידענו ידיעה שלמה, יום יומית ברורה ובהירה, שבורא העולם, שחותמו אמת, רוצה מאיתנו הכרה באמיתו ויישומה בחיים, כל הטוב שבחיינו לא היה מצדיק את כתיבת החיבור ואת מטרותו).

(קטעים נבחרים מתוך הספר 'לא נתנו צ'אנס' שנכתב בתחילת חזרתו בתשובה)

חוץ מזה אמרתי לעצמי: ואם אמנם אין לי ברירה, וההכרה מוזרה ככל שתהיה, אמנם מחייבת שיש בורא לעולם שמגלה לנו בתורתו את תכלית קיומנו, מי אמר שאני חייב להיראות ולחיות כמו "הדוסים" כדי לקיים אותה. הבורא יודע את צפונות הלב, הוא אינו מצווה עלי לשנות את מקצועי ואת כל אורח חיי. אז מעניין אותי לדעת מה בדיוק המינימום שבו אני חייב, ואם אפשר למלא את התחייבותי בג'ינס, בסנדלים ובחולצת טריקו?

פסיעות אחרונות

התחלתי לברר, השאלה שלי היתה: מהו המינימום שאני חייב בו על פי מצוות התורה, כדי לא להידחות מכלל מקבלי השכר. אני לא רוצה להיות בשורה הראשונה, אלא באחרונה, ולא יותר מזה. רק לא להישאר לגמרי בחוץ. זה הכל. היחס שלי היה אנטי. הרגשתי אנוס על פי מסקנה הכרחית. לעשות את רצון הבורא, אבל כאמור מאונס...

התשובות שקיבלתי לא היו בלתי אפשריות כל כך כמו שחששתי. הסתבר ש"המינימום" הנדרש הוא די נסבל. הקושי היה להחיל את ההכרה על הגוף. אחרי שאתה מבין, ומגיע שוב ושוב למסקנה ההכרחית שאין ברירה, וחייבים להודות בקיום הבורא, ובהכרח לדעת את רצונו, עדיין העשייה עצמה היא הקושי הגדול. הבעיה היא לצאת ממצב שבו אתה חופשי לעשות כרצונך (כמובן במסגרת ההרגלים המטשטשים את מצבנו האמיתי כעבדים כבולים באלפי הכפיות החברתיות והסביבתיות הנכפות עלינו), למצב שבו אתה כפוי על ידי רצון אלוהי. והכי קשה, שאתה עצמך מרצונך מקבל על עצמך את העול הזה. באיזה שהוא מקום אתה מבין שאילו צעד אחד קטן - להתחיל לקיים מצוה אחת - מכנים אותך להתחייבות ולעול שאינך מורגל בו כלל.

איר תעמוד בזה? הפאניקה גדולה. מצד שני שוב ושוב אתה מודע לכך שעד שלא תקיים בפועל מצוות בורא עולם ונותן התורה - לא עשית כלום. וכל העמל העיוני שהשקעת, וכל המסקנות שהגעת אליהן נשארים עקרים. מצב מתסכל מאין כמוהו, ואז יום אחד אתה קופץ...

אני זוכר את ההרגשה המשונה כל כך של התפילות הראשונות.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

בוודאי לא קשה לכם להיזכר בהזדמנויות שבהן אתם ניסיתם, לעזור לאדם - וגיליתם שאותו אחד שכה רציתם בטובתו, מתמרמר ואפילו כועס. למה, מה השתבש בדרך?

הרב ד"ר עוז מרז'ין עם הסיפור על בור שלא התמלא

רואה שמשהו לא בסדר, מה קרה? דָּבָר, בשביל זה יש חברים',
ועד לדיבורי חיזוק ועידוד.

והבור של החבר לא מתמלא. שום ניצוץ לא חוזר להאיר את
עיניו, וגבו לא מזדקף אפילו במילימטר.

את יחיאל זה שובר עוד יותר: הקדשתי לו זמן יקר וארוך, אני
מנסה כל כך לעזור לו, למה לא הצלחתי? וגרוע יותר: למה הוא
ממלמל משהו ועוזב אותי בפנים זועפות?

דוגמאות כאלה יש לאלפים. בוודאי לא קשה לכם להיזכר
בהזדמנויות שבהן אתם ניסיתם, במלוא הרצון הטוב והכוונות
הכנות, לעזור לאדם שמולכם - וגיליתם שהנתינה לא הועילה
במאומה.

ולא רק שלא הועילה, אלא גם הזיקה: אותו אחד שכה רציתם
בטובתו, מגיב בחוסר שביעות רצון, מתמרמר ואפילו כועס.
למה, מה השתבש בדרך?

מה שהשתבש הוא הפער בין מיקום הבור של הזולת - לבין
מיקום המילוי שניסינו לצקת לתוכו. פשוט, לפעמים לא הבנו מה
חסר לו, והענקנו לו את הדבר שהוא כלל לא רצה.

והעובדות הללו אינן נזקפות לחובתנו. להפך: הן נזקפות
לזכותנו.

כי בדרך כלל, אנחנו מנסים להעניק לזולת רגש של אהבה.
וזה נפלא. זו נתינה שנובעת ממקום טהור ואכפתי, שמשתוקק
להיטיב.

האהבה שלנו מגיעה במגוון צורות וביטויים: בהתעניינות,
בהצעת עזרה, באכפתיות של אמת, בניסיון להצהיל את רוחו
של החבר; בכל אופן שבו אנחנו רואים למתאים לבטא את הרגש
החם שמציף אותנו כלפיו.

וזה יפה מצדנו מאוד.
יחד עם הרצון הטוב הזה, כדאי לנו להכיר בעובדה, שלא
תמיד אהבה היא מוצלחת בתור ממלאת בורות.

לפעמים, מה שהזולת צריך מאתנו זה לא אהבה - אלא
הערכה.
מה ההבדל?

תחשבו על תינוק קטן. ניו בורן. אתם נמסים מאהבה ליצור
הזעיר והרך הזה; אבל לומר שאתם מעריכים אותו? זה ביטוי
שיתקבל בעיניכם כמוזר. על מה נעריך את האפרוח הזה? אנחנו
פשוט אוהבים אותו ככה, בלי שיעשה כלום, בלי שיוכיח את עצמו.

מי לא מכיר את הסיפור על מניח הזרעים שנעדר?
בשביל מי שלא מכיר, זה דבר הסיפור:

תייר הגיע לכפר נידת, והופתע לגלות מחזה משונה. בשדה
עבדו שני אנשים: האחד חפר בור, והשני מילא אותו באדמה.

הראשון חפר בור נוסף, והשני סָתַם גם אותו; וכך הלאה, שורה
ארוכה של בורות שנחפרו ביגע ומולאו ביזע.

"מה אתם עושים?" שאל התייר הנדהם.
"זורעים", השיבו הכפריים באנחה.

"זורעים!?"
"בדרך כלל", הם ענו על השתוממותו, "אנחנו שלושה: אחד
חופר, אחד מכניס זרע לבור, והשלישי מכסה אותו. היום, זה
שממונה על הכנסת הזרעים לא הגיע, ואנחנו עושים את העבודה
שלנו בלעדיו".

מצחיק?
חכו עד שתשמעו את הסיפור בגירסה האחרת שלו.

התייר שהגיע לכפר בסיפור הזה, גילה מחזה משונה פי כמה.
הוא גילה שבשדה עובדים שני אנשים: האחד חופר בור, והשני
מערים תלולית אדמה לידו, ממש במקום שבו עומד הראשון
לחפור את הבור הבא. וכך הלאה: שורה ארוכה של תלוליות
אדמה שסולקו בעמל רב כדי לחפור את הבור הבא.

לשאלתו הנדהמת, הסביר הכפרי חופר הבורות: "בדרך כלל
אנחנו שלושה: אחד חופר, אחד מכניס זרע לבור, והשלישי סותם
אותו. היום, זה שממונה על הכנסת הזרעים לא הגיע ואני עובד
בלעדיו; וגם זה שממונה על מילוי הבורות לא הגיע, אבל הוא
שלח את אחיו העיוור לעבוד במקומו".

וזה כבר לא רק 'לא מצחיק', אלא עצוב ממש.
כי להתאמץ בלי להגיע לתוצאה, זה לא נעים; אבל להתאמץ
ולהזיק, לגרום לשני - זה שלו התכוונת לעזור - לתוצאות שיפגעו
בו, זה כבר עגום.

ואיפה אנחנו בסיפור הזה?
בואו נדבר רגע על המקום שלנו ביחסינו עם הזולת - שם,
פעמים רבות, אנחנו בתפקיד ממלאי הבורות.

יחיאל פוגש את חברו ומזהה מיד שמישהו, או משהו, פער
אצל החבר הזה בור: הוא מדוכדך ושפוף.

לבו של ירחמיאל יוצא אל חברו, והוא ממחר לעשות כל מאמץ
כדי לסתום את הבור: החל מהתעניינות בסגנון 'מה קרה? לא, אני

בואו נדבר רגע על המקום שלנו ביחסינו עם הזולת - שם,
פעמים רבות, אנחנו בתפקיד ממלאי הבורות.
יחיאל פוגש את חברו ומזהה מיד שמישהו, או משהו, פער
אצל החבר הזה בור: הוא מדוכדך ושפוף.
לבו של ירחמיאל יוצא אל חברו, והוא ממחר לעשות כל מאמץ
כדי לסתום את הבור: החל מהתעניינות בסגנון 'מה קרה? לא, אני

ליעדה, נסו את הדרך הזו. אל תדאגו לו, אל תכילו אותו, אל תשאלו אותו על הבור - אלא תעריכו אותו. זה ימלא אותו, מבפנים.

מילון מונחים:

אהבה - רגש הגורם להתנהגות מיטיבה כלפי האהוב, בלי רצון לקבל תגמול. הסיפוק הוא מהקשר ומהנתינה.

הערכה - רגש שמתעורר כשמזהים בזולת יכולת מועילה.

משהו לקחת לדרך:

איך נותנים הערכה? מרגישים אותה, וגם אומרים אותה בפירוש: "אני שמ לב לאומץ שבו אתה מתמודד ולא נכנע לקושי", "ההשקעה שלך מעוררת השראה", "אני מעריך מאוד את המאמצים שלך".

וגם כשרוצים לבטא אהבה על ידי הצעת עזרה, היא תתקבל אחרת אם תבוא מתוך מקום מעריך: "אני רואה את הנחישות ואת כוח הרצון שלך, אשמח לשמוע במה אני יכול להקל עליך", לדוגמה.

משפט כוח:

לתת את מה שהזולת מבקש - זה גילוי של אהבה.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם ספרי יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

אנחנו אכפתיים ומלאי רגש חם כלפי היקרים לנו, בלי להתנות את הרגש הזה בביצועים או ביכולות שלהם.

לעומת זאת, מה נרגיש כלפי איש מקצוע כמו רופא מומחה, נגר מקצוען או סופר מחונן? אם הביצועים שלהם מניחים את דעתנו, סביר להניח שנרגיש כלפיהם הערכה. רק הערכה. לא רגש אוהב, לא אכפתיות, לא התעניינות כנה בגורלם.

ככל שהם ימשיכו לבצע את תפקידם כראוי, נמשיך להעריך אותם. אם הרופא יתייחס לתלונותינו בקוצר רוח, הנגר יספק לנו שולחן רעוע או שהסופר ישעמם אותנו בסיפור דלוח - ההערכה תפוג.

ייתכן שזו הסיבה שבגללה אנחנו רואים בהערכה יחס ידידותי פחות, יותר טכני ולא בדיוק מועדף כשאדם יקר לנו שרוי במצוקה. נראה לנו שאהבה היא התשובה ההולמת, שהרי היא עמוקה ואישית הרבה יותר.

אבל זה מה שמעניין פה: הרבה פעמים, מה שהבעל או האישה, הילד או החבר רוצים, זה לא אהבה. הם רוצים הערכה. דווקא מכיוון שאהבה באה לומר 'אני מקבל אותך עם כל החסרונות והחולשות שלך, וממשיך להיות כאן בשבילך גם כשאתה נכשל ועצוב' - דווקא לכן, היא לפעמים המילוי הלא נכון לבור שמבקש להתמלא במשהו אחר לגמרי.

הערכה, לעומת זאת, מתייחסת לחוזקות של האדם. היא רואה בו את מה שטוב בו, את מה שהוא יכול ואת היופי שבאישיותו; ולכן היא טובה כל כך לאדם שזקוק לכל גרם של אמון בכוחותיו כדי להתמודד עם בור.

ובכן, אם ניסיתם לעזור והעזרה שלכם נהדפה ולא הגיעה

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

מהי 'הַמְשָׁכָה' המכשירה מים שאובים לטבילה?

הכלי, אלא יעשו חריץ בקרקע באורך של שלושה טפחים (24-28.8 ס"מ, לשיטות השונות) לפחות, וישפכו את המים מהכלי אל החריץ, והמים יזרמו דרכו אל המקוה. ובטבילת ידים לסעודת פת (ראה במקורות) - אף אם כל המים שבמקוה נשאבו בכלי והוזרמו אליו באמצעות המשכה, הטבילה כשרה.

[שו"ע קנט, ז, ומשנ"ב לח, מ-מב]

מקוה מים כשר לטבילת הגוף, רק כשיש בו לכל הפחות ארבעים סאה (כ"ג 332-574 ליטר, לשיטות השונות) מים שלא נשאבו בכלי. אולם, כאשר יש בו יותר מעשרים סאה מים שלא נשאבו בכלי, ניתן להשלימו עד ארבעים סאה ממים שאובים שהוכשרו ב'הַמְשָׁכָה', כלומר, המשכת המים על הקרקע. והיינו, שלא ישפכו את המים השאובים למקוה ישירות מתוך

זרם של נוזלים המועברים מכלי אל כלי - האם הוא נחשב כחיבור בין הכלים?

הפוסקים, שזרם ניצוק נחשב כחיבור, ולכן, אם יש זרם המחבר בין מקוה כשר, ים, נהר, או מעיין, לבין מים הנמצאים בכלי, ניתן לטבול את הידים בכלי, ואין צורך בנטילת ידים מתוך הכלי; ויש חולקים. ובשעת הדחק, כגון שלא ניתן להטות את הכלי ולשפוך מתוכו על הידים, ואין כלי אחר בהישג יד - ניתן להקל ולטבול בו את הידים.

[שו"ע קנט, ז, ומשנ"ב לח, רמה-מז; וראה ב"מ דרשו, 50]

זרם של נוזלים המועברים מכלי אל כלי - המכונה 'ניצוק' - בדרך כלל אינו נחשב מבחינה הלכתית כחיבור בין הנוזלים שבכלי האחד לנוזלים שבכלי השני, בין לקולא ובין לחומרא. ולפיכך, מקוה שאין בו ארבעים סאה, וזרם 'ניצוק' מחברו למקוה שיש בו ארבעים סאה - אין המקוואות נחשבים כמחוברים, והטובל במקוה החסר אינו נטהר מטומאתו. אולם, בנוגע לטבילת ידים לסעודה (ראה במקורות) - דעת רוב

האם ניתן ליטול ידים לסעודה מתוך ברז?

פוסקים רבים, אין להקל בכך כלל. ואף אם הצינור מוליך מים מדוד הנמצא על הגג - אין ליטול ידים מתוך הברז, אם משום שבמקרים רבים הדוד אינו נחשב ככלי לענין זה, ואם משום ש'מַעְבֵּר' המים דרך הצינור והברז פוסל את הנטילה. וראה תקציר למחר, בנוגע לנטילת ידים מתוך ברז של מיכל מים.

[ב"מ דרשו קנט, 52]

כפי שלמדנו, נטילת ידים לסעודה צריכה להעשות בכלי, ולכן, אין ליטול ידים מתוך ברז הקבוע בקירות הבתים בימינו - אף על ידי פתיחתו וסגירתו בכל שפיכה על הידים - משום שהמים במקורם מגיעים ממאגרי המים, שאינם 'כלי' כמובן, והצינור המוליך את המים אף הוא אינו נחשב ככלי, משום שאין לו 'בית קיבול', וגם הברז אינו נחשב ככלי, מכמה טעמים. ויש שהקלו בשעת הדחק ליטול מתוך הברז, בתנאים מסוימים; אך לדעת

* יכול אדם ליטול את ידי חברו בכלי, אך ידיו אינן נחשבות כ'כלי' לגבי חברו, ולכן אם חפן רביעית מים בידיו ושפכם על ידי חברו, אין זו נטילה.
* מי שנטל את ידו האחת ברביעית מים מתוך כלי, ונשאר מים בידו, ושפכם על ידו האחרת - לדעת רוב הפוסקים, הנטילה פסולה; ולדעת רבנו תם הנטילה כשורה.
* בנטילת ידים, צריך שהמים יִשְׁפְּכוּ על ידי הנוטל בכוח אדם, ובלשון הפוסקים: 'פָּחַ גְּבָרָא', ולכן צריך לשפוך באופן שהמים יגיעו עד כל שטח היד בכוח השפיכה, ולא מתוך זרימה עצמונית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

עד מתי יש תועלת לנשמה באמירת קדיש?

כש"ץ רק בחלק מהתפילה בשחרית; וכן נהגו כשיש כמה 'חיובים' - לחלק את התפילה לשנים, עד 'חצי קדיש' שלאחר חזרת הש"ץ, ומ'אשרי ובא לציון' ואילך.

[משנ"ב קלב, י; בו"מ דרשו, 25 ו-28]

כפי שלמדנו, הבן אומר קדיש לאחר פטירת אביו ואמו כדי להגן עליהם ממידת הדין. ויש תועלת בדבר לעולם, אך בעיקר בשנה הראשונה שלאחר הפטירה. וכן יש תועלת לנשמתם מכל דבר שבקדושה שיאמר הבן, כגון 'בָּרְכוּ'; והתועלת הגדולה ביותר היא בכך שהבן משמש כש"ץ. ויש תועלת בדבר אף כשמשמש

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il